

การศึกษาความสนใจและการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์
ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

A study of the interest and utilization of newspaper reader
of Khunying Long Athakravisunthorn Learning Resources Center

นางมุกดา ชุมทอง

นางสาวปณิตารีย์ สุนทรวราภาส

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

mukda.k@psu.ac.th, pandaree.s@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสนใจและการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยจำแนกตามเพศ ประเภทของผู้ใช้บริการ และสังกัดคณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ จำนวน 343 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.7) มีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 49.6) เป็นนักศึกษา (ร้อยละ 84.3) ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 71.7) และสังกัดกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 50.7) ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-2 วัน (ร้อยละ 32.1) และเคยอ่านหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 75.8) ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 39.7) แต่การอ่านหนังสือพิมพ์นั้นส่วนใหญ่ผู้เข้าใช้บริการใช้เวลาในการอ่านที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 39.1) โดยใช้สถานที่ที่เป็นที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 37.3) และใช้เวลาในการอ่านไม่เกิน 15 นาที (ร้อยละ 42.6) โดยมีหนังสือพิมพ์ที่มีผู้บริการอ่านมากที่สุดคือ เดลินิวส์ รองลงมาคือ ไทยรัฐและข่าวสด ตามลำดับ ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ พบว่า ผู้ใช้บริการสนใจการอ่านเนื้อหาประเภทข่าวอยู่ในระดับมาก และได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับ

มากเช่นกัน และผู้ใช้บริการต้องการให้ห้องสมุดมีบริการหนังสือพิมพ์ต่อ (ร้อยละ 89.5) และควรมีอยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 52.5)

คำสำคัญ : การศึกษาความสนใจ การใช้ประโยชน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ ผู้ใช้บริการ

Abstract

The purpose of this research was a study of the interest and utilization of newspaper reader in Khunying Long Athakravisunthorn learning resources center users, classified by gender, and type of user. The research was conducted through a questionnaire, and the data were collected from 343 users of Khunying Long Athakravisunthorn learning resources center. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were employed for data analysis through SPSS.

The results of the research were summarized below: The largest group of participants was female (71.7%), sophomore students (84.3%) in bachelor degree (71.7%), and in faculty of Science and Technology (50.7). Overall, normally used library services 1-2 times a week (32.1%) and used to read newspaper (75.8%) in Electronic resource (39.7%) However, most of the readers read the newspaper (39.1%), home use (37.3%), and reading time (less than 15 minutes) (42.6%). As followed by the Thairath and Khosod respectively. The participants' interest in reading the newspaper of Khunying Long Learning Resource Center revealed that the users were more interested in reading news content. They also benefited from reading newspapers at a high level. And the users would like the library to have newspaper service (89.5%) and should be in the form of electronic media (52.5%).

Keywords: Interest, Utilization, Newspapers, User

บทนำ

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ให้ข่าวสารและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ให้ความรู้ความเข้าใจและข้อคิดเห็นในปัญหาต่าง ๆ ให้ความบันเทิง และเป็นสื่อในการโฆษณา (พรรณพิมล กุลบุญ, 2534) จัดเป็นสื่อที่มีความถี่ในการจัดพิมพ์มากที่สุด เนื่องจากหนังสือพิมพ์สะท้อนให้ผู้อ่านรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในสังคม (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550) จึงจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลที่ทันสมัยเนื่องจากในสังคมมีเหตุการณ์ หรือความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตลอดเวลา อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะเนื้อหาของข่าว คือ หนังสือพิมพ์เพ่งคุณภาพ (Quality newspapers) จะให้ข่าวเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ เป็นข่าวที่มีผลกระทบต่อสังคม ลักษณะเนื้อหาค่อนข้างหนัก เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวสังคม ข่าวการศึกษา และข่าวต่างประเทศ และหนังสือพิมพ์เพ่งปริมาณ (Popular newspapers) จะให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวอุบัติเหตุ และข่าวบันเทิง (ดรุณี หิรัญรักษ์, 2528)

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมถึงกระแสความนิยมของผู้อ่านทำให้หนังสือพิมพ์ถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบจากฉบับพิมพ์ เป็นฉบับออนไลน์มากขึ้น ห้องสมุดในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งให้บริการหนังสือพิมพ์ทุกประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องพิจารณาหนังสือพิมพ์ที่ให้บริการในห้องสมุด เนื่องจากผู้ใช้บริการมีทางเลือกในการรับข่าวสารจากแหล่งอื่น ๆ มากขึ้นประกอบกับห้องสมุดส่วนใหญ่มักมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรมีหน้าที่ให้บริการแก่ นักศึกษา อาจารย์ บุคลากรสายสนับสนุน และประชาชนทั่วไป จัดบริการหนังสือพิมพ์เกือบทุกชื่อที่มีจำหน่ายในท้องตลาด เพราะต้องให้บริการแก่ผู้ใช้หลายกลุ่ม หลายประเภท ประสบปัญหาเมื่อผู้อ่านหนังสือพิมพ์ฉบับพิมพ์น้อยลง จึงต้องศึกษาความสนใจและการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการ เพื่อทบทวนนโยบายการบอกรับหนังสือพิมพ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ และเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสนใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อหนังสือพิมพ์
2. เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ผู้บริการได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์
3. เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ประกอบการพิจารณารูปแบบการให้บริการหนังสือพิมพ์ให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บริการของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่เข้าใช้บริการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 44,681 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ใช้บริการของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา บุคลากร และบุคคลภายนอก จำนวน 343 คน โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามผู้เข้าใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ตอนดังนี้

- 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบให้เลือกตอบ
- 2) ตอนที่ 2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ
- 3) ตอนที่ 3 ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นข้อคำถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
- 4) ตอนที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นข้อคำถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
- 5) ตอนที่ 5 สอบถามปัญหาและความต้องการที่มีต่อการให้บริการหนังสือพิมพ์ เป็นข้อคำถามแบบตอบเป็นประเด็นเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจากผู้ใช้บริการของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาทั้งหมดจำนวน 343 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับมาคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปเพื่อกระทำตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ใช้ค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลความสนใจและประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 71.7) มีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 49.6) เป็นนักศึกษา (ร้อยละ 84.3) ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 71.7) และสังกัดกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 50.7)

2. ผู้ใช้บริการเข้าใช้บริการห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-2 วัน และเคยอ่านหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 75.8) ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 39.7) แต่การอ่านหนังสือพิมพ์นั้นส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการใช้เวลาในการอ่านที่ไม่แน่นอน (ร้อยละ 39.1) โดยใช้สถานที่เป็นที่บ้านของตนเอง (ร้อยละ 37.3) และใช้เวลาในการอ่านไม่เกิน 15 นาที (ร้อยละ 42.6) โดยมีหนังสือพิมพ์ที่มีผู้ใช้บริการอ่านมากที่สุดคือ เดลินิวส์ รองลงมาคือ ไทยรัฐและข่าวสด ตามลำดับ

3. ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ พบว่าผู้ใช้บริการสนใจการอ่านเนื้อหาประเภทข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ใช้บริการสนใจการอ่านเนื้อหาประเภทข่าว ประเภทสารคดี ประเภทบันเทิง และประเภทการ์ตูนในระดับมาก ยกเว้นเนื้อหาประเภทโฆษณาอยู่ในระดับน้อย

4. ประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์พบว่าผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเนื้อหาตำแหน่งงานว่างและประกาศรับสมัครงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์	X	S.D.	แปลผล	อันดับ
เนื้อหาในหนังสือพิมพ์				
1. หนังสือพิมพ์ช่วยท่านฝึกทักษะในการอ่าน	4.02	0.74	มาก	3
2. หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมที่ได้ประโยชน์	3.89	0.75	มาก	
3. ได้รับข่าวสารที่น่าสนใจ	4.06	0.75	มาก	2
4. ทราบตำแหน่งงานว่างและประกาศรับสมัครงาน	3.41	0.98	ปานกลาง	
5. ช่วยให้ทราบความเป็นไปของบ้านเมือง	4.11	0.75	มาก	1
6. ช่วยให้ตนเองสามารถแสดงความคิด พูดคุยกับคนอื่น ๆ ได้	3.68	0.83	มาก	
	3.74	0.79	มาก	
7. ช่วยให้รู้จักใช้ความคิด มีเหตุผลมากขึ้น	3.89	0.77	มาก	
8. ช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	3.80	0.84	มาก	
9. ช่วยให้เป็นคนทันสมัย	3.75	0.83	มาก	

10. ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะค้นหาความรู้ต่อไป

รวม

3.84

0.80

มาก

5. ผู้ใช้บริการต้องการให้ห้องสมุดมีบริการหนังสือพิมพ์ต่อ (ร้อยละ 89.5) และควรมีอยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 52.5)

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ พบว่า ผู้ใช้บริการสนใจการอ่านเนื้อหาประเภทข่าวอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ใช้บริการสนใจการอ่านเนื้อหาประเภทข่าว ประเภทสารคดี ประเภทบันเทิง และประเภทการ์ตูนในระดับมาก ยกเว้นเนื้อหาประเภทโฆษณาอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรชา เผือกสุวรรณ (2549) ที่พบว่า การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณช่วยดึงดูดความสนใจ ทำให้เห็นภาพ และสะท้อนบรรยากาศของข่าวให้ดูน่าสนใจ ซึ่งตรงการวิเคราะห์ที่ ผู้ใช้บริการของห้องสมุดนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ในกลุ่มเชิงปริมาณในอันดับต้น ๆ

2. ประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์พบว่า ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเนื้อหาตำแหน่งงานว่างและประกาศรับสมัครงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตติยา ศรีคง (2557) ที่พบว่า ส่วนใหญ่มีความคาดหวังการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในภาพรวมระดับมาก เพื่อติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นในแต่ละวันให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการหาข้อมูล ข่าวสาร ย้อนหลัง และเพื่อความบันเทิง/ลด และผ่อนคลายความตึงเครียด และ Salasod (2007) ที่พบว่า ปัจจัยในภาพรวมที่มีผลต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านประโยชน์ โดยนักศึกษานิยมใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์เพื่อติดตามข่าวสาร และความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ด้านความสนใจในการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการมีความสนใจเนื้อหาประเภทข่าวมากที่สุด ดังนั้นห้องสมุดควรจะมีการประชาสัมพันธ์การให้บริการหนังสือพิมพ์ให้แก่ผู้ใช้เพิ่มขึ้น และบอกรับหนังสือพิมพ์เฉพาะรายชื่อที่ผู้ใช้บริการให้ความสนใจในระดับมาก

2. ด้านประโยชน์ที่ผู้ใช้บริการของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้รับจากการอ่านหนังสือพิมพ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ในระดับมาก แต่บางครั้งผู้ใช้บริการไม่มีเวลาที่แน่นอน ดังนั้นห้องสมุดควรส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ให้มากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน , การจัดประเด็นข่าวฮอตฮิตที่เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรที่มีต่อการใช้บริการหนังสือพิมพ์ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะสามารถได้ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการในเชิงลึกมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หนังสือพิมพ์แบบออนไลน์ของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร เพื่อจะได้พิจารณาความเหมาะสมในการจัดหาหนังสือพิมพ์ให้ได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สื่อในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

- ดรุณี หิรัญรักษ์. (2528). *เทคนิคการหาข่าวและการเขียนข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนา ทองประยูร. *ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ต่ออนาคตของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิดำรงชัยธรรม.
- จันทนา ทองประยูร. (2551). *ความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ต่ออนาคตของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิดำรงชัยธรรม.
- นิตติยา ศรีคง. (2557). *พฤติกรรม การเปิดรับ ความพึงพอใจ และการใช้ประโยชน์ จากหนังสือพิมพ์ออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในกลุ่มสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์*. มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.
- พรรณพิมล กุลบุญ. (2534). *การดำเนินงานห้องสมุดหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2550). *การเขียนบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน*. กรุงเทพฯ : คณะวารสารศาสตร์สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2550). *วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาณี แก้วมณี. (2547). *การศึกษาการรู้ทันสื่อหนังสือพิมพ์ : กรณีศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2530). *สาขาวิชานิเทศศาสตร์. เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตหนังสือพิมพ์ หน้าที่ 1-6*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อรชา เผือกสุวรรณ. (2545). *การวิเคราะห์การใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ภาษาไทย*.

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.

Krejcie, R. V.; Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Retrieved

From <http://people.usd.edu/>

Salasod, S. (2007). Factors that affect the online media's reading rate of BU students.

(Master's thesis) Ramkhamhaeng University, Bangkok.